

NANONDIRAL WINNDEREYANKEEWAL HAKKEEJE AADE

NAATIRKA

E tuugnaadeko wonde keftingal horma kala neddo e nder besngu aadee e hakkeoji poti woni dnadduudi ndimaague potal e jam e nder aduna,

E tuugnaade wonde ko baasgol heftinde kam e calogol tottude hakkeoji aade ngaddi barondiral e salaare sanndolin nde e nder aduna e kadihuccande adunam mo aade hebi yamiroore haalde e miijiaa de no henanorii dum yontii ete kadi yimbe poti jeyde koye mumen ceerta e kulol e baasal sabu aadee yidde d um,

E tuugnaade wonde ina teenti yo hakkeoji aadee ndeenire yamiroore laawdinaande mbele aadee waasaa tonngeede e gullitaagol dowrowol so tawii fawaama kalfaandi kiisndi walla waawnere b urtunde,

E tuugnaade ina teenti nde bamtatoo biyngu yummaagu hakkunde leydeele dimd ude,

E tuugnaade e nanondiral leydeele caaktangal woondoore leydeele jowitiide e hakkeoji gadani aadee baydi no ndimaagu, teddungal e nder potal rewbe e worbe. Leydeele dee koddirii e daranaade bambaare renndo e ñibgol fannuji nguurndam moyyam,

E tuugnaade e wonde leydeele dentude jeytiide dee, e ballondiral e fedde leydeele dentude jeyde koye mumen pellitii ñiibnude horma hakkeoji aade kam e ndimaagu,

E tuugnaade e bulngo renndaande ngam tafde hakkeoji aadee kam e ndimaagu, leydeele dee teentini nafaore burtunde wonde e pellitgol, ko ndeen batu nguu nanondiri, holliti:

Ngal-doo nanondiral winndere yan keewal jowitiingal e hakkeoji aadee wayi ko no laawol gootol ñii ngam yettaade leydeete mbele yimbe bee e renndooji dii mbada dum e hakiillaaji mum e kala sahaa kadi et e janginde e nehde mbele bamtoo horma hakkeelleji aadee e ndimaagukuule yettaama mbele saree e nder leydeele, ciynugol ngol ina foti feeñde, teskee e yimb e fof.

Kuulal gadanal

Innama aadeoji fof poti, ndimdidi e jibinannde to bannge hakkeoji. Ebe ngoodi miijo e hakkilantaagal ete ebe poti huufu ndirde e nder b iynguyummaagu.

Kuulal 2

Gooto kala ina waawi hokkunde hoore mum hakkeoji e ndima guuji kaalaadi e nanondiralngal tawa alaa paltagol nguru, mbaydi, leñol, demngal, diine, iwdi leydi walla renndo, dañal, jibinande walla kala ngonka.

E ko fawtii heen hay paltoor gooto woodataa e dow yowitaade e dawrugol, ñaawoore hakkunde leydeele fawaade e neddo ummiido leydi walla neddo mo yowitaaki maa woni pawido yamiroore laawdinaande waawnde wonde fof.

Kuulal 3

Innama aadee kala ina jogii hakke wuurde, e hakke ndimmagu kam e hakke ndeenka e kisaal hoore mum.

Kuulal 4

Hay neddo gooto fotaani tonngaade e maccungaa gu maccungaagu e njeeygu aadee ko ko harminaa e no waawi si foraade fof.

Kuulal 5

Hay neddo gooto fotaani leepteede walla fiyeede piyle jaltude neddaagu walla koynooje.

Kuulal 6

Neddo kala ina jogii hakke annditireede neddaagu mum e kaayitaaji ñaawaadi.

Kuulal 7

Yimbe fof poti e laamu ete poti fotde ndeendka e yeeso laamu. Yimbe fof ina poti fotndeende e reeneede e heedi heedi baawdo yabbude kule ngal nanondiral yimbe fofina poti reeneede e tooñanngge tawa alaa paltoor.

Kuulal 8

Neddo kala ina jogii hakke wullitaade ñaawoore e leydi mum so tawii o gañaama, o tooñaama walla so hakkeeki makko njoolaama. diin hakkeeki ina ngannde e laamu e ñaawooje.

Kuulal 9

Hay gooto fotaani nannggeede sokee walla yaltinee leydi tawa ko e dow mbaawka e belaade.

Kuulal 10

Neddo ina jogii hakke e hedeede e nder potal e sahaa ñaawoore nde yowitaaki, nde wadataa heedi-heeda (jinngataa). ñaawoobe benguurotaako poti ñaawde hakkeeki fotdeeki neddo fof ko takkaa haa heb ni dum ñaawore.

Kuulal 11

Kala neddo tuumaado bonannde ina foti reweede haa ko fawaa e mum ko annde ina woodi walla alaa tawa ko ñaawoore laadinnaande nde suudaaka ñaawi e tawtingol ñaawobe luundiibe heedbe banngge ñaaweteedo oo.

Hay gooto fawetaake bonnannde walla war ngo tawa nde wadatae ndee waawa wonde ko teenji e mum e yowitaade e laawol leydi walla laawol hakkunde leydeele. Ko noon ne hay gooto fawetaake sariya baddo huunde tawa nde wadatee ndee o jotondiraani heen.

Kuulal 12

Hay gooto yabbetaake, tooñee e nder nguurndam mum, e nder besngu mum e

nder jotondiral mum walla neddaagu mum lesdinee, naange hay gooto e dowlugol mum potaani ñifeede. Neddo kala ina jogii hakke reenaneede dee gede teentinooji ndimaagumum.

Kuulal 13

Neddo ina jogii hakke yahde do welaa fof e no weliraa fof kam subaade hodannde mum e nder leydi.

Neddo ina jogii hakke yaltude leydi kala hay so tawii ko ndi makko kam e artude e leydi mum.

Kuulal 14

E sahaa kulol, neddo kala ina jogii hakke yeewde moolaare e dañde leydi moolndi dum e godde dee.

Oo hakke noon waawaa fawaade e warde hoore doga yeewa mooldo dum, o waawi fawaade tan ko e jamirooje fedde leydeele dentude.

Kuulal 15

Neddo kala ina jogii hakke jeyeede e leydi, woni jogaade ngenndi.

Hay gooto waawaa e dow belaade hadeede jogaade ngenndi walla waylude ngenn di.

Kuulal 16

Caggal nde neddo dañii duubi kellifuya so ko o debbo, so ko o gorko faltaa ki leñol, nguru, leydi ono jogi hakke resde maa reseede, o darna fooyre. Ko kambe poti heen hakkeeki jowitiidi e dewgal so ina humee walla so ina ittee (goorko e dewbo).

Dewgal fawii ko e yidde resondireebo dido bee wonaa ina fawee e waawnere.

besngo ko kam woni tergal gadanal e nder rendo besngu inajogii hakke ndeenka immoraade e renndo kam e laamu leydi ndii.

Kuulal 17

Kala neddo walla dental yimb e ina jogii hakke e jeyal leydi.

Hay gooto fotaani e amdu e waawde hadeede jeyi mum.

Kuulal 18

Kala neddo ina jogii hakke ndimaagu miijo, hakkilantaagal kam e diine. Oon hakke ina roondii ndimaagu waylude diine kam e ndimaagu tabitinde diine mum walla yi yannde mum kañum gooto walla e wondude e wodbe. Ngaal tabitinal diine noon ina nona ko duudii e ko feeñi fof tawa ko rewneede e dow jande, walla dewal walla jamirooje diina oo.

Kuulal 19

Neddo ina jogii hakke e ndimaagu jogaade miijo e saaktude miijo mum dum

firti ko joom mum fotaami hulde feeñninde miijo mum walla wiɗtude, hebde kam e sarde miiɗooji e kabavuuji tawa woyaaki keeri hakkunde leydeele e no sardaa fof.

Kuulal 20

Neddo kala ina jogii hakke e ndimaagu waɗde batu walla fedde nde wonaa fitina.

Hay gooto fotaani waawneede jeyeede e fedde alay sago.

Kuulal 21

Neddo kala ina jogii hakke e jeyeede e terde gardiide leydi mum. Tawa ko kañum e hoore mum walla tawa ko waabaade e be yimbe e cubii ina njood aŋii leydi sabu joñeede gede mum.

Neddo kala ina jogii hakke ardineede walla joñeede gede/golle leydi e dow potal.

Muuyaande leydi ndii ko ñiɓgol kalfaandi laamuuji dii. Ndiin kalfaandi ñibortoo tan sosde wooteeji cuboo suɓngo laaɓngo e leydi kala, tawa cubotoo do kala ina tottee ndimaagu mum timmungu.

Kuulal 22

Neddo kala e nder renndo ina jogii hakke e ndeen ka renndoyankeewo. dumko weltaare hakkeoji fagguduyankoj e renndoyan heeji e pina yankooji katojinaa di e ndimaagu e ɓamtaare aade e dow tuugnaade e ngonka leydi fof.

Kuulal 23

Neddo kala ina jogii hakke liggaade e dow potal hujjiaaji liggeey e ndeenka baasgol gollaade.

Yimbe fof poti fotde njobdi so tawii be potii liggeey.

Kala liggido ina jogii hakke njob di fotndi heen, njondi mbaawndi jogaade mo kanke e ɓesngu makko mbele njogoo ngonka moyya tedduka. Njobdi ina haani timminireede catiide renndoyankooje.

Neddo kala liggotoodo ina jogii laawol tafde fedde wullitaare hakkeji liggeey walla yantondirde fedde liggotoobe mum e pedle godde liggotoobe so tawi ede ndenndi ngoy aaji e anniya.

Kuulal 24

Neddo kala ina jogi hakke e fooftere walla weltinde ɓernde num walla wooda do haa'dni liggeey mum ete kala liggotoodo ina jogii hakke e fooftere yob eteende.

Kuulal 25

Nedd kala ino foti jogaade hakke nguurndam cemordam haa waawaa toppitaade cellal mum, ngonka mum eka ɓesngu mum haa teenti e nguura, kodlci, safaara e gede renndo; omo jogii hakke e ndeenka so tawii o

liggaaki, walla o sellaaani ma walla o jodtaa de e doole mum, walla kes joodiido, naywudo walla kala gede baasooje wallitde nguura de pawaaki e bellanteeje.

Jibinaado debbo e sukaaku ina njogii hakke ballal e toppitaagol keeriidi. Sukaabe fof, woni a jibinaabe e nder dewgal walla caggal dewgal poti fotde to banngede ndeenka renndoyankeewo.

Kuulal 26

Neddo kala ina jogii hakke jande jande foti wonde ko nde alaa njobdi hay sinna ko to arwaniire e gadanal. Jande sukaabe ina foti wonde alay sago. Jande karallaagal ina foti huɓtidin'de: jande toownde ina foti udditanaade moni kala taw alaa heedi-heeda, tawa ko e baawal mum.

Jande foti ko feertinde neddankaagal, beyda teddin'de hakkeji innama Aadee, hebde hoore mum. Ina foti waalitde paamondiral, muɓundiral, cehilaagalhakkunde leydeele e kala senngooji leyyi walla diineeji, fawitii heen bambaare golle dowlajji dentuɗi ngam moyyere ina duumoo.

Jibinaabe ina poti suɓaade hol fannu jande ndokkata sukkaabe mum.

Kuulal 27

Neddo kala ina waawi e sago mum jeyeede e bamtugol pinal rennde mum, huutoroo ñeeñe e wallitde bambaare ganndaliyankeewal e kala bure jaltooje heen.

Neddo kala ina jogii hakke ndeenka muuyaade mum to banngede neddankaagal e jawdi tuugniide e bulgno ganndal, coñce, ñeeñal de o tafi.

Kuulal 28

Neddo kala ene foti daranaade ñibagol hakkeji innama aadee kam e ndi maagu mum to banngede renndo e nder winndere mbele kuule kaalaade ender ngalɗo nanondiral njetto faandaare toɗdaande nde.

Kuulal 29

Innama aadee ina jogii hujjaaji fayde e renndo ngo ngannduɗaako bambaare huɓtidinde neddankaagal makko tan waawi wootde.

E nder kuutorogol hakkeji makko kam e naftorogol ndimaagu makko, moni kala fawaa e mum tan ko dooftogol sardiyeeji ngam teentinde keftingol e nehtanagol hakkeji wodbe ngam timminde neddan kaagalngam gede denndaande kam e ngonka moyya kuɓtidindo ngam dañje renndo potal.

Dii hakkeji e nguu ndimaagu mbaawa dañeede e dow luundaare paandaalee muuyaabe dowlajji dentuɗi.

Kuulal 30

Hay kuulal gootal gummingal e ngal do nanondiral fotaani jaggireede ummii ko e leydi, walla dental keeringal, walla neddo keeriido. Hay neddo gooto, walla dental walla leydi potaani jogaade golle tawa faandaare mum ko firtude hakkeji e ndimaagu kalaadi e nder nanondiral ngal.